

УДК 346.91

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.2.11>

ЯКІСТЬ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ (НА ПРИКЛАДІ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА)

Резнікова В.В.,
*член-кореспондент Національної академії правових наук України,
доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри економічного права
та економічного судочинства
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0003-0149-0710*

Хотинська-Нор О.З.,
*доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри юстиції
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0002-4480-6677*

Притика Ю.Д.,
*доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри цивільного процесу
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0001-5992-1144*

Резнікова В.В., Хотинська-Нор О.З., Притика Ю.Д. Якість судових рішень у контексті європейських стандартів (на прикладі господарського судочинства).

У статті висвітлено питання якості судових рішень як невід'ємного показника якості та ефективності правосуддя в державі з позиції європейських стандартів у площині господарського судочинства.

Основу дослідження склали ключові у цій сфері документи різних органів Ради Європи: Європейської комісії з ефективності правосуддя, Консультативної ради європейських суддів, Європейського суду з прав людини, які тривалий час приділяють значну увагу питанню якості судових рішень.

Зауважено, що якість судових рішень це інтегральна, багатовимірна характеристика судового акта, що відображає ступінь його відповідності правовим, логічним, процесуальним, етичним і комунікативним стандартам правосуддя, забезпечує ефективну реалізацію функцій судової влади та гарантує дотримання принципів верховенства права, справедливості та правової визначеності.

Багатовимірність досліджуваної категорії полягає у наявності кількох взаємопов'язаних аспектів: нормативного, раціонального, процесуального, комунікативного, соціального, функціонального та аксіологічного. В науці процесуального права поняття якості судового рішення набуває системного значення в межах концепції ефективного правосуддя, яка поєднує формальні процесуальні гарантії та змістовну обґрунтованість.

Якість судового рішення перебуває у взаємозалежному зв'язку з ефективністю господарського судочинства: якість є змістовним ядром ефективності, що забезпечує законність, передбачуваність і довіру; ефективність є організаційною передумовою якості, що гарантує належні умови для обґрунтованого, справедливого судового рішення.

Узагальнення позицій різних європейських інституцій дозволило зробити висновок, що європейські стандарти спонукають розглядати та оцінювати якість судових рішень крізь призму

таких елементів як: ясність і доступність мотивування (clarity and reasoning); правильність застосування права (legal accuracy); повнота розгляду аргументів сторін (fair hearing and responsiveness); послідовність і передбачуваність практики (coherence and consistency); виконуваність рішень (enforceability).

Утім, євроінтеграція України в сучасних умовах передбачає не лише формальне наближення до стандартів, сформованих згадуваними у цій публікації інституціями, але й системну трансформацію правосуддя в аспектах доступності, передбачуваності, мотивованості та виконуваності судових актів.

Ключові слова: судове рішення, якість судового рішення, судочинство, правосуддя, європейські стандарти судочинства, право на справедливий суд.

Rieznikova V.V., Khotynska-Nor O.Z., Prytyka Yu.D. The quality of judicial decisions in the context of European standards (using the example of commercial litigation).

The article highlights the issue of the quality of judicial decisions as an integral indicator of the quality and efficiency of justice in the state from the perspective of European standards in the field of commercial litigation.

The research was based on key documents in this area from various bodies of the Council of Europe: the European Commission for the Efficiency of Justice, the Consultative Council of European Judges and the European Court of Human Rights, which have long paid significant attention to the issue of the quality of judicial decisions.

It is noted that the quality of judicial decisions is an integral, multidimensional characteristic of a judicial act, reflecting the degree of its compliance with legal, logical, procedural, ethical and communicative standards of justice. The quality of judicial decisions ensures the effective implementation of the functions of the judiciary and guarantees compliance with the principles of the rule of law, justice, and legal certainty.

The multidimensionality of the studied category lies in the presence of several interrelated aspects: normative, rational, procedural, communicative, social, functional, and axiological. In the science of procedural law, the concept of the quality of a judicial decision acquires systemic significance within the concept of effective justice, which combines formal procedural guarantees and substantive validity.

The quality of a judicial decision is interdependent with the efficiency of commercial litigation: quality is the substantive core of efficiency, ensuring legality, predictability and trust; efficiency is an organizational prerequisite for quality, guaranteeing the proper conditions for a well-founded, fair judicial decision.

A generalization of the positions of various European institutions led to the conclusion that European standards encourage us to consider and evaluate the quality of judicial decisions through the prism of such elements as: clarity and reasoning; legal accuracy; fair hearing and responsiveness; coherence and consistency; enforceability.

However, Ukraine's European integration in modern conditions involves not only a formal approximation to the standards formed by the institutions mentioned in this publication, but also a systemic transformation of justice in terms of accessibility, predictability, motivation, and enforceability of judicial acts.

Key words: court decision, quality of court decision, judicial proceedings, justice, European standards of judicial proceedings, right to a fair trial.

Постановка проблеми. Успіх реалізації Україною євроінтеграційного курсу значною мірою залежить від виконання зобов'язань щодо укріплення в державі верховенства права, фундамент якого складає ефективне функціонування правосуддя. У Дорожній карті з питань верховенства права, яка є стратегічним документом, «що визначає комплекс реформ у межах переговорного процесу щодо членства України в ЄС за переговорними Розділом 23 «Судова влада та основоположні права» та Розділом 24 «Юстиція, свобода і безпека» [1] серед іншого акцентовано на необхідності подальшого розвитку інструментів, спрямованих на забезпечення якості та ефективності правосуддя.

Якість та ефективність правосуддя постійно перебувають у полі зору Ради Європи, різні органи якої тривалий час розвивають і модифікують ключові для цієї царини підходи, що трансформуються у відповідні стандарти, з урахуванням вимог часу та досягнень суспільного розвитку. Особли-

ва увага відводиться питанням якості судового рішення, яке фіналізує процес вирішення судового спору та реалізацію судової влади, слугуючи віддзеркаленням реального стану її функціонування.

В Україні, її правовій доктрині якість судового рішення стала дискутуватися відносно недавно з огляду на пострадянське минуле нашої правової системи, в якому культивувалися лише категорії законності та обґрунтованості судового рішення, його законної сили. Європейські ж цінності правосуддя поступово визначили нові орієнтири, які спонукають і нині приділяти їм особливу увагу.

Мета дослідження полягає в узагальненні підходів органів Ради Європи до розуміння якості судових рішень як категорії та вимірів її оцінки з наступною їх екстраполяцією на сферу національного господарського судочинства.

Виклад основного матеріалу. Якість судового рішення – це системна характеристика, що відображає відповідність судового акту критеріям законності, обґрунтованості, логічної послідовності, передбачуваності, ясності викладення, реалістичності виконання та правової визначеності, а також його здатність забезпечити відновлення порушеного права і запобігти подальшим спорам. Треба зауважити, що це і міждисциплінарна категорія, – на межі процесуального права, правової методології, судової етики та теорії державного управління. У сучасній правовій науці ця дефініція формується не як суто формальна, а як аксіологічна, тобто така, що відображає цінності верховенства права, справедливості та довіри до суду.

Якість судового рішення – це інтегральна, багатовимірна характеристика судового акта, що відображає ступінь його відповідності правовим, логічним, процесуальним, етичним і комунікативним стандартам правосуддя, забезпечує ефективну реалізацію функцій судової влади та гарантує дотримання принципів верховенства права, справедливості й правової визначеності. Інтегральність означає, що «якість» не зводиться до формальної законності чи відсутності процесуальних порушень. Це поєднання юридичної коректності, аргументованості, зрозумілості й результативності рішення. Багатовимірність полягає у наявності кількох взаємопов'язаних вимірів: нормативного (відповідність матеріальному та процесуальному праву, стандартам Конвенції про захист прав людини і практиці ЄСПЛ); раціонального (логічна послідовність і мотивованість правових висновків); процесуального (дотримання гарантій справедливого судового розгляду); комунікативного (зрозумілість і переконливість для адресатів рішення – сторін і суспільства); соціального (спроможність забезпечити передбачуваність судової практики, довіру до правосуддя, стабільність правовідносин). Функціональний аспект якості полягає у здатності судового рішення: вирішувати спір справедливо та остаточно; бути виконуваним і зрозумілим; запобігати подібним конфліктам у майбутньому через ясність тлумачення права; зміцнювати авторитет судової влади та посилювати правову визначеність у державі. Аксеологічний (ціннісний) вимір якості охоплює: справедливість (змістова відповідність рішень морально-правовим принципам); верховенство права (рішення ґрунтується не лише на законі, а й на його меті та цінностях); довіру до суду як суспільний критерій правосуддя. В науці процесуального права поняття якості судового рішення набуває системного значення в межах концепції ефективного правосуддя, яка поєднує формальні процесуальні гарантії та змістовну обґрунтованість.

Якість судового рішення господарського суду – це, у свою чергу, стрижень ефективності господарського судочинства, оскільки саме через якість рішень реалізуються принципи законності, правової визначеності, передбачуваності та довіри до судової влади. Висока якість рішень господарських судів не лише забезпечує правовий захист учасників господарських відносин, а й стабілізує економічне середовище, знижує ризики бізнесу, підвищує інвестиційну привабливість держави та формує правову культуру ділового обороту.

Якість судового рішення та ефективність господарського судочинства – це взаємозалежні категорії: якість є змістовним ядром ефективності, що забезпечує законність, передбачуваність і довіру; ефективність є організаційною передумовою якості, що гарантує належні умови для обґрунтованого, справедливого судового рішення. Високоякісне судове рішення перетворює ефективність правосуддя з формального (процесуального) показника на реальну спроможність суду відновити порушене право та забезпечити справедливість, що відповідає європейському баченню судочинства як служіння суспільству, а не лише застосування закону.

У господарському процесі взаємозв'язок між якістю судового рішення та ефективністю судочинства – не просто теоретичний, а причинно-функціональний: якість рішень є вимірником, наслідком і передумовою ефективності всієї судової системи.

ГПК України (ст.2) [2] пов’язує «ефективний захист» не з абстрактною діяльністю господарського суду як інституції, а з конкретним результатом – судовим рішенням, яким завершується судовий розгляд, оскільки не існує ефективного господарського судочинства без якісного фінального акта господарського суду (судового рішення). І навпаки: рішення, яке є формально ухваленим, але не забезпечує захист порушеного, невизнаного або оспорюваного права, законного інтересу фізичної чи юридичної особи, держави (тому що, наприклад, воно юридично уразливе, нелогічне, невиконуване або прийняте з порушенням розумних строків тощо), не досягає мети і свідчить про неефективність судочинства. Це співзвучно загальній моделі правосуддя за Законом України «Про судоустрій і статус суддів». Суд, здійснюючи правосуддя «на засадах верховенства права», зобов’язаний забезпечити кожному право на справедливий суд (ст. 2) [3]. У господарському спорі це означає не лише формальне ухвалення рішення, а й забезпечення такого рівня мотивованості, законності й передбачуваності судового рішення, який відповідає стандарту справедливого суду. Таким чином, взаємозв’язок «якісне рішення ↔ ефективне судочинство» закладено вже на рівні базової телеології процесуального права.

У господарському судочинстві ефективність – це не лише швидкість чи економічність процесу. Відповідно до підходів Європейської комісії з ефективності правосуддя (СЕРЕJ (European Commission for the Efficiency of Justice)) [4], ефективність охоплює три основні виміри: доступність і своєчасність правосуддя; якість процедур; якість результату, тобто самого судового рішення, які взаємно детермінують одне одного. СЕРЕJ, таким чином, інтегрує ці три виміри в єдину рамку ефективності, де швидкість без якості процедур і якості рішення – псевдо-ефективність; а висока якість рішення без доступності й своєчасності – неповноцінна ефективність. Звідси випливає, що якість судового рішення є завершальною ланкою ефективності судочинства, оскільки саме воно: закріплює правовий результат процесу; забезпечує виконання судового захисту; демонструє суспільству спроможність суду вирішувати спори обґрунтовано, передбачувано та справедливо.

Всі сучасні документи СЕРЕJ на сьогодні включають якість рішення до поля свого регулювання. Так, Керівні принципи щодо якості судового розгляду СЕРЕJ (2025) 8 (“Guidelines on the Quality of Jurisdictional Debate”) [4] прямо називають п’ять рівнів підвищення якості, і п’ятим рівнем визначено саме судове рішення і комунікацію суду з учасниками (“court decision itself and the court’s communication with litigants”). Документ також підкреслює, що якісне правосуддя потребує якісних письмових матеріалів і ясної юридичної мови, оскільки це знижує ризик помилок і апеляцій та підвищує спроможність судді ухвалювати більше рішень без втрати якості, тобто напряду пов’язує якість рішення з процесуальною економією. Сюди додається інфраструктура прозорості рішень: Керівні принципи щодо онлайн-публікації судових рішень СЕРЕJ(2024)9 (“Guidelines on the online publication of judicial decisions”) встановлюють стандарти добору, публікації та доступу до судової практики онлайн [5]. Відкритість і відтворюваність мотивів – функція якості результату, яка забезпечує передбачуваність і зменшує транзакційні витрати для учасників обороту. Нарешті, оцінювальні звіти СЕРЕJ послідовно застерігають від редукції ефективності до «швидкості»: «Disposition Time – критичний показник¹, але він не відображає якість рішень, доступ до правосуддя чи справедливість процедур» [6]. Отже, якість судового рішення є самостійним та невід’ємним елементом ефективності в методології СЕРЕJ.

Як зазначено у Висновку № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів (КРЕС/ССJE), якість правосуддя визначається не кількістю розглянутих справ, а якістю судових рішень та довірою суспільства до них [7]. КРЕС визначає «якість судового рішення» як складову ширшої категорії «якість правосуддя». Базова установка Висновку № 11 така: якісне судове рішення – це

¹ Disposition Time – “Середній строк розгляду справ” або “Показник тривалості розгляду справ”. В офіційних перекладах документів СЕРЕJ найчастіше вживається перший варіант – «Середній строк розгляду справ (Disposition Time)». Це один із ключових показників ефективності судочинства, який використовується Європейською комісією з ефективності правосуддя (СЕРЕJ). Суть показника: показує середній час (у днях або місяцях), необхідний суду для розгляду та завершення справи. Формула розрахунку (за методикою СЕРЕJ): $Disposition\ Time = (Pending\ Cases / Resolved\ Cases) \times 365$, де: Pending Cases – кількість нерозглянутих справ на кінець року; Resolved Cases – кількість справ, завершених протягом року; 365 – кількість днів у році (для переведення в середню тривалість у днях). Значення показника: відображає ефективність і своєчасність правосуддя; дає змогу порівнювати продуктивність судових систем різних країн або юрисдикцій; оптимальне значення залежить від типу справ (цивільні, адміністративні, кримінальні, господарські).

таке, що «досягає правильного результату... і робить це справедливо, швидко, ясно та остаточно»; мотивованість і аналітичність – базові вимоги як аспект права на справедливий суд за ст. 6 ЄКПЛ. Водночас КРЄС наголошує: оцінювання «внутрішньої» якості окремого рішення можливе насамперед через процедури оскарження, а отже підхід до якості не може підмінити незалежність судді чи легітимні механізми перегляду. КРЄС виокремлює зрозумілість, логічність і ясність викладу як невід’ємні характеристики якісного рішення: суд має чітко показати шлях, логіку правового міркування, належно відреагувати на ключові доводи сторін і пояснити відхилення доказів. Це забезпечує «юридичну визначеність для сторін» і формує прецедентний орієнтир, здатний попереджувати подальші спори. Якість не зводиться до правильності результату: її визначає і справедливість процедури, зокрема змагальність, повага до процесуальних прав, прозорість слухання і розумний строк. КРЄС також обґрунтовує активну роль судді у менеджменті справи (case management) як інструмент досягнення якості без жертвування строками; законодавець має збалансувати прискорені процедури з гарантіями сторін [8]. КРЄС підкреслює залежність якості судочинства від якості законодавства, стабільності процесуального підґрунтя, достатності ресурсів (штату, помічників, технічної підтримки), які прямо корелюють із можливістю судді приділяти час аналітичній частині рішення. За дефіциту ресурсів «ефективне функціонування судової системи для досягнення якісного продукту буде неможливим». Висновок КРЄС № 7 «Правосуддя та суспільство» розкриває, навіщо рішення має бути написане «людською мовою»: комунікація судів, доступність і прозорість підсилюють легітимність правосуддя [9]. КРЄС рекомендує активні моделі взаємодії з суспільством, що не перетворюють суд на «медійний майданчик», але роблять процес і результати зрозумілими й відтворюваними. Якісно мотивоване рішення – центральний канал відповідальної комунікації суду зі сторонами і суспільством. Висновок КРЄС № 14 присвячений інформаційним технологіям у правосудді: технології мають покращувати доступ, забезпечувати прозорість та якість комунікації без утисків незалежності, змагальності чи рівності сторін [10]. Для рішення це означає: стандартизовані шаблони структури, електронні сервіси публікації та пошуку практики, зрозуміле електронне повідомлення мотивів – тобто все, що підвищує ясність і відтворюваність аргументації, задану у Висновку КРЄС № 11 (2008) [7].

Висновок КРЄС № 17 розмежовує оцінювання якості правосуддя (судової системи) та оцінювання роботи судді: будь-які механізми мають не порушувати незалежності й не зводитись до бюрократичного контролю [11]. Якість рішень пропонується оцінювати на основі принципів ЄКПЛ, поєднуючи якісні та кількісні індикатори й обов’язково за участю суддівського самоврядування; роль вищих судів – забезпечення ясної, узгодженої і сталої практики як «рамки якості». Ці положення віддзеркалюють заключні рекомендації Висновку КРЄС № 11 (2008) (про багатофакторну оцінку, провідну роль вищих судів і неприпустимість підміни якості «менеджерськими» метриками).

Звернімося також до аналізу ключових правових позицій Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) щодо якості судового рішення як складової права на справедливий суд (п.1 ст. 6 ЄКПЛ). Логіка ЄСПЛ вибудовується навколо трьох взаємопов’язаних вимірів:

- (1) обов’язок суду надавати мотиви;
- (2) обов’язок відповідати на вирішальні доводи та належно оцінювати докази;
- (3) забезпечення правової визначеності, ясності та виконуваності результату.

Ці підходи формують мінімальні стандарти «якісного судового рішення» в розумінні ЄКПЛ.

ЄСПЛ послідовно виходить з того, що п.1 ст. 6 Конвенції «покладає на суди обов’язок наводити підстави та мотиви своїх рішень», утім цей обов’язок не слід тлумачити як необхідність давати детальну відповідь на кожен довід чи аргумент сторони; обсяг і глибина мотивування залежать від характеру рішення та обставин справи. Ці принципи були сформульовані та багаторазово підтверджені у справах *Van de Hurk v. the Netherlands* [12] та *Ruiz Torija v. Spain* [13], а також підтверджені у справі *García Ruiz v. Spain* [GC] [14]. У підсумку ЄСПЛ вимагає такого рівня мотивування, який дозволяє сторонам зрозуміти логіку правозастосування та проконтролювати відсутність свавілля. У справі *Hiro Balani v. Spain* ЄСПЛ додатково підкреслив, що формальне повторення норм без застосування їх до фактичних обставин не відповідає стандарту мотивованості; рішення має демонструвати зв’язок між нормою, фактами та висновком [15].

Український контекст відображено, зокрема, у справах *Pronina v. Ukraine* [16] та *Seryavin and Others v. Ukraine* [17], де ЄСПЛ констатував порушення саме через недостатність мотивування та ігнорування ключових доводів – попри загальне правило, що суд не зобов’язаний відповідати на кожен аргумент без винятку.

Класична формула з рішення ЄСПЛ у справі *Kraska v. Switzerland* [18]: право на справедливий розгляд включає обов'язок суду провести належне дослідження поданих сторонами тверджень, доводів і доказів; інакше кажучи, мотиви мають засвідчувати, що суд справді почув сторони. Цю тезу ЄСПЛ розвиває, уточнюючи, що хоча «не потрібно» відповідати на кожен довід чи аргумент, суд повинен дати конкретну й виразну відповідь на ті аргументи, які є вирішальними для результату спору. Такий підхід чітко простежується у справі *Boldea v. Romania* (відсутність відповіді на сутнісні доводи – порушення) [19]. ЄСПЛ також наголошує, що обов'язок мотивування варіюється залежно від типу провадження, але ядро залишається незмінним: адресат рішення має розуміти, які і чому його вирішальні доводи відхилені і на підставі яких критеріїв оцінено докази.

Якість рішення – це також його інтегрованість у послідовну судову практику. ЄСПЛ не вимагає абсолютної єдності судової практики, однак внутрішня суперечливість рішень, особливо у межах однієї вищої інстанції, за відсутності дієвих механізмів гармонізації, підриває правову визначеність і може порушувати п.1 ст.6 ЄКПЛ. У справі *Beian v. Romania* (№1) [20] ЄСПЛ пов'язав несталість прецедентної практики з принципом правової визначеності, а у справі *Nejdet Şahin and Perihan Şahin v. Turkey* [GC] [21] окреслив критерії допустимих розбіжностей і позитивні зобов'язання держави запроваджувати механізми узгодження, забезпечення єдності судової практики.

На господарське судочинство це має прямий вимір: рішення повинні бути не лише мотивованими, а й передбачуваними в межах загальних підходів вищих судових інстанцій; інакше зростає ризик свавільного правозастосування та порушення принципу процесуальної економії через численні оскарження. Також право на суд було б ілюзорним, якби остаточне рішення залишалось невиконаним. Отже, виконання є невід'ємною частиною «справедливого суду» у розумінні п. 1 ст. 6 ЄКПЛ. Це класично сформульовано у справі *Hornsby v. Greece* [22]. Висновок із цього очевидний: якісне судове рішення – це таке, що не лише юридично вмотивоване і зрозуміле, а й придатне до виконання; нечіткість резолютивної частини чи внутрішні суперечності підривають цей критерій якості. З урахуванням наведеного, «якість судового рішення» у розумінні ЄСПЛ – це: достатність і релевантність мотивів, які дозволяють зрозуміти логіку рішення і перевірити її на відсутність свавілля; належна реакція на вирішальні доводи і реальна оцінка доказів; забезпечення ясності результату навіть у специфічних (спрощених) формах процесу; послідовність практики та механізми узгодження як умова правової визначеності; виконуваність рішення як частина «права на суд». Ці елементи у своїй сукупності і становлять ядро практики ЄСПЛ щодо якості судових рішень.

Висновки. Ураховуючи викладене вище, констатуємо, що європейські стандарти визначають якість судових рішень крізь призму таких елементів: ясність і доступність мотивування (*clarity and reasoning*); правильність застосування права (*legal accuracy*); повнота розгляду аргументів сторін (*fair hearing and responsiveness*); послідовність і передбачуваність практики (*coherence and consistency*); виконуваність рішень (*enforceability*).

Утім, євроінтеграція України в сучасних умовах передбачає не лише формальне наближення до стандартів, сформованих згадуваними у цій публікації інституціями, але й системну трансформацію правосуддя в аспектах доступності, передбачуваності, мотивованості та виконуваності судових актів. Однак, цей процес вимагає врахування національного контексту, що перспективізує предмет наших наступних публікацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дорожня карта з питань верховенства права: затв. Кабінетом Міністрів України 14.05.2025 р. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/UA_Dorozhnya_karta_z_pytan_verhovenstva_prava_2.pdf (дата звернення: 11.01.2026).
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1798-12> (дата звернення: 11.01.2026).
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1402-19> (дата звернення: 11.01.2026).
4. Guidelines on the Quality of Jurisdictional Debate: European Commission for the Efficiency of Justice. 05.06.2025. URL: <https://rm.coe.int/cepej-2025-8-en-guidelines-on-the-quality-of-jurisdictional-debate/1680b6959d> (дата звернення: 11.01.2026).
5. Guidelines on the online publication of judicial decisions: European Commission for the Efficiency of Justice. 18.11.2024. URL: <https://rm.coe.int/cepej-2024-9-guidelines-on-the-online-publication-of-judicial-decision/1680b2d0de> (дата звернення: 11.01.2026).

6. European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ). European judicial systems – CEPEJ Evaluation Report (2024 edition, data 2022). 2024. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/PREMS_116124GBR_CEPEJ_report_2022_24.pdf (дата звернення: 11.01.2026).
7. Висновок № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо якості судових рішень. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_11_2008.pdf (дата звернення: 11.01.2026).
8. Висновок № 6 (2004) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn6_2004.pdf (дата звернення: 11.01.2026).
9. Висновок № 7 (2005) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи з питання «Правосуддя та суспільство». URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_7_2005.pdf (дата звернення: 11.01.2026).
10. Висновок № 14 (2011) Консультативної ради європейських суддів «Судочинство та інформаційні технології». URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/r_14_2011_2011_11_9.pdf (дата звернення: 11.01.2026).
11. Висновок № 17 (2014) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи про оцінювання роботи суддів, якості правосуддя та повагу до незалежності судової влади. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/no17_of_pereklad.pdf (дата звернення: 11.01.2026).
12. Van de Hurk v. the Netherlands: Judgment of 19 April 1994, Series A no. 288. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57878> (дата звернення: 11.01.2026).
13. Ruiz Torija v. Spain: Judgment of 9 December 1994, Series A no. 303-A. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57909> (дата звернення: 11.01.2026).
14. García Ruiz v. Spain: Judgment of 21 January 1999, appl. no. 30544/96. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58907> (дата звернення: 11.01.2026).
15. Hiro Balani v. Spain: Judgment of 9 December 1994, Series A no. 303-B. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57910> (дата звернення: 11.01.2026).
16. Pronina v. Ukraine: Judgment of 18 July 2006, appl. no. 63566/00. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76457> (дата звернення: 11.01.2026).
17. Seryavin and Others v. Ukraine: Judgment of 10 February 2010, appl. no. 4909/04. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/ukr?i=001-103279> (дата звернення: 11.01.2026).
18. Kraska v. Switzerland: Judgment of 19 April 1993, Series A no. 254-B. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/ukr?i=001-57828> (дата звернення: 11.01.2026).
19. Boldea v. Romania: Judgment of 15 February 2007, appl. no. 19997/02. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-2849> (дата звернення: 11.01.2026).
20. Beian v. Romania (№ 1): Judgment of 6 December 2007, appl. no. 30658/05. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83822> (дата звернення: 11.01.2026).
21. Nejdet Şahin and Perihan Şahin v. Turkey: Judgment of 20 October 2011, appl. no. 13279/05. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-107156> (дата звернення: 11.01.2026).
22. Hornsby v. Greece: Judgment of 19 March 1997, appl. no. 18357/91. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58020> (дата звернення: 11.01.2026).

Дата першого надходження рукопису до видання: 17.01.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації: 05.03.2026